

Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens (IMF:s) Nya lånearrangemang (NAB)

Sammanfattning

Utskottet behandlar Riksbankens framställan i 2007/08:RB3 om att riksdagen medger att Riksbanken deltar Internationella valutafondens (IMF:s) Nya lånearrangemang, det s.k. NAB, under ytterligare en 5-årsperiod. NAB är ett speciellt kreditarrangemang som IMF kan utnyttja om fonden behöver låna medel för att avvärja eller förebygga en kris i det internationella valuta- och betalningssystemet. I november 2007 fattade IMF ett principbeslut om att förlänga NAB med ytterligare en 5-årsperiod när den nuvarande 5-årsperioden löper ut i mitten av november 2008. Om deltagarna i NAB inte vill delta i förlängningen ska detta, enligt gällande avtal, delges IMF senast den 16 maj 2008.

Utskottet tillstyrker att Riksbanken för Sveriges del får delta i förlängningen av NAB. Deltagandet innebär precis som tidigare ett svenskt låneåtagande om 850 miljoner SDR (speciella dragningsrätter) eller 8,6 miljarder kronor. Det är enligt utskottets mening naturligt att Sverige fullföljer sitt åtagande i NAB när avtalen i mitten av november 2008 förlängs med fem år.

Utskottet behandlar en motion med anledning av Riksbankens förslag. I motionen föreslås att Sverige kontinuerligt sänker sitt åtagande i NAB. Utskottet föreslår att motionen avslås.

I betänkandet finns en reservation och ett särskilt ytande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB	5
Finansutskottets ställningstagande	6
Reservation	7
Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB (v)	7
Särskilt yttrande	8
Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB (mp)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Framställningen	9
Följdmotionen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB

Riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del får biträda det inom Internationella valutafonden fattade principbeslutet om förlängning av Nya lånearrangemanget, NAB, med fem år fr.o.m. den 17 november 2008, vilket innebär ett svenskt låneåtagande om 850 miljoner SDR. Därmed bifaller riksdagen framställning 2007/08:RB3 och avslår motion 2007/08:Fi7.

Reservation (v)

Stockholm den 25 mars 2008

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Ulf Sjösten (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp), Christina Zedell (s), Per Åsling (c), Lennart Axelsson (s) och Gunnar Andrén (fp).

Redogörelse för ärendet

I framställan till riksdagen 2007/08:RB3 föreslår Riksbanken att riksdagen medger att Riksbanken deltar i Internationella valutafondens (IMF:s) Nya lånearrangemang, det s.k. NAB, under ytterligare en 5-årsperiod. NAB är ett speciellt kreditarrangemang som IMF kan utnyttja om organisationen behöver låna medel för att avvärja eller förebygga en kris i det internationella valuta- och betalningssystemet. I november 2007 fattade IMF ett principbeslut om att förlänga NAB med ytterligare en 5-årsperiod när den nuvarande 5-årsperioden löper ut i mitten av november 2008. Om deltagarna i NAB inte vill delta i förlängningen ska detta, enligt gällande avtal, delges IMF senast den 16 maj 2008.

För att Riksbanken ska kunna delta i NAB samt i en förlängning av NAB krävs enligt riksbankslagen ett medgivande av riksdagen. NAB startades 1998, och kreditavtalen löper över fem år. Våren 1997 medgav riksdagen att Riksbanken deltog i det nyskapade NAB (bet. 1996/97:FiU16), och riksdagen beslöt även på våren 2003 att medge att Riksbanken deltog i det nu aktuella avtalet, dvs. det som löper ut i mitten av november 2008 (bet. 2002/03:FiU17). Sveriges åtagande i NAB uppgår till 850 miljoner SDR (speciella dragningsrätter), motsvarande 8,6 miljarder kronor.

Utskottets överväganden

Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen medger att Riksbanken medverkar i en ny 5-årsperiod i IMF:s Nya lånearrangemang, NAB, i enlighet med det principbeslut som fattats i IMF. Riksdagen bifaller Riksbankens förslag. Förslaget i en motion om att Sverige bör sänka sitt åtagande i NAB avslås av riksdagen.

Jämför reservation (v) och särskilt yttrande (mp).

Riksbankens förslag i korthet

Internationella valutafonden (IMF) finansierar normalt sin verksamhet via medlemmarnas insatser i fonden, de s.k. kvoterna. För att avvärja eller förebygga en kris i det internationella valuta- och betalningssystemet kan IMF, vid behov, utnyttja två särskilda kreditarrangemang. Dessa två är:

- GAB, de generella lånearrangemangen. GAB är ett kreditavtal med de elva industriländer som ingår i den s.k. G 10-gruppen, och arrangemangen omfattar 17 miljarder SDR (speciella dragningsrätter) eller 172 miljarder kronor. GAB-avtalen slöts första gången 1962 och förnyas regelbundet. Riksbanken är den myndighet som fattar beslut om svenskt deltagande i avtalet och svenskt deltagande i avtalsförlängningar. I slutet av januari 2008 beslutade direktionen i Riksbanken att förlänga GAB-avtalet.
- NAB, de nya lånearrangemangen. NAB startades 1998 för att ge fler länder möjligheter att låna medel till IMF. NAB omfattar 34 miljarder SDR, motsvarande omkring 344 miljarder kronor, och avtalen löper över fem år. NAB förlängdes första gången 2003, och den nu aktuella avtalsperioden löper ut i november 2008. För att IMF ska kunna utnyttja NAB krävs godkännande från deltagare som svarar för minst 80 % av NAB:s totalbelopp samt av IMF:s exekutivstyrelse. IMF lånar medel från deltagarna i NAB och lånar i sin tur pengarna till det låntagande landet. IMF står för risken och måste betala tillbaka medlen till NAB-deltagarna inom fem år. Det svenska åtagandet i NAB uppgår till 850 miljoner SDR, motsvarande 8,6 miljarder kronor. För att Riksbanken ska kunna delta i NAB krävs ett medgivande av riksdagen, i enlighet 7 kap. 4 § andra stycket riksbankslagen (1988:1385).

Förlängning av NAB

Det nuvarande NAB-avtalet löper ut den 16 november 2008. IMF:s exekutivstyrelse fattade i november 2007 ett principbeslut om att förlänga NAB med ytterligare fem år, fr.o.m. den 17 november 2008. Om någon av deltagarländerna inte vill delta i förlängningen av NAB måste detta, enligt nu gällande avtal, meddelas IMF senast den 16 maj 2008. I annat fall kommer deltagaren att automatiskt delta i förlängningen av NAB.

Riksbanken föreslår i sin framställan till riksdagen att riksdagen medger att Riksbanken deltar i förlängningen av NAB. Deltagandet kommer precis som tidigare att innebära ett svenskt låneåtagande om 850 miljoner SDR, motsvarande 8,6 miljarder kronor.

Motionen

Vänsterpartiet anser i motion Fi7 att Sverige kontinuerligt bör sänka sitt åtagande i de nya lånearrangemangen, NAB, så länge IMF fortsätter att ställa krav på privatiseringar och avregleringar för att ett land ska få möjlighet att låna medel av IMF. Det är, enligt motionärerna, varje lands demokratiska rättighet att självt besluta om en viss gemensam tillgång ska privatiseras eller om en viss marknad ska avregleras.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen medgav våren 1997 att Riksbanken deltog i den första 5-årsperioden i IMF:s nya lånearrangemang, NAB, och beslöt även våren 2003 att medge att Riksbanken deltog i det nu löpande kreditavtalet. Enligt utskottets mening är det naturligt och viktigt att Sverige fullföljer sitt åtagande i NAB och har därför inget att erinra mot att Riksbanken medverkar i NAB under ytterligare en 5-årsperiod i enlighet med det principbeslut som fattats i IMF. Sveriges åtagande under den nya 5-årsperioden kommer, i likhet med tidigare, att uppgå till 850 miljoner SDR, motsvarande 8,6 miljarder kronor.

Utskottet tillstyrker därmed Riksbankens förslag i 2007/08:RB3. Förslaget i motion Fi7 om att Sverige bör sänka sitt åtagande i NAB avstyrks.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för Riksbanken som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Fi7 och avslår framställning 2007/08:RB3.

Ställningstagande

I samband med sin långivning ställer Internationella valutafonden (IMF) ofta krav på att det lånande landet ska privatisera gemensamma tillgångar eller avreglera vissa marknader. Detta agerande innebär enligt Vänsterpartiets mening att demokratiska rättigheter och demokratiska processer sätts åt sidan. Erfarenheterna visar dessutom att IMF:s krav och rekommendationer misslyckats med att skapa väl fungerade ekonomier i de låntagande länderna.

Ekonomisk utveckling är komplex, och det finns få exempel på ekonomisk politik som fått rätt i allt. Det som framför allt gör IMF illegitimt är inte dess misslyckanden, utan att dess beslut står i vägen för demokratiska processer. De som ska avgöra om IMF:s rekommendationer ska genomföras eller inte måste vara ländernas egna befolkningar – först då kan principen om allmän och lika rösträtt i de här frågorna realiseras.

Enligt Vänsterpartiets mening bör Sverige kontinuerligt minska sitt åtagande i det nya lånearrangemanget, NAB, så länge IMF går vid sidan av de demokratiska institutionerna och ställer krav på privatiseringar och avregleringar i samband med långivning.

Jag föreslår därför att riksdagen tillkännager för Riksbanken som sin mening vad jag anfört om Sveriges åtagande i IMF:s lånearrangemang, NAB. Vi tillstyrker därmed motion Fi7 (v) samt avstyrker Riksbankens framställning i RB3.

Särskilt yttrande

Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens Nya lånearrangemang, NAB (mp)

Mikaela Valtersson (mp) anför:

Internationella valutafonden (IMF) skapades för att upprätthålla ekonomisk stabilitet i världen. IMF:s primära uppgifter enligt det ursprungliga mandatet är att övervaka finans- och valutamarknaderna samt tillhandahålla lån till medlemsländer som befinner sig i kris.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att det finns en institution av IMF:s karaktär, men kan samtidigt konstatera att IMF kommit allt längre ifrån sitt ursprungliga mandat i takt med att organisationen tagit på sig andra arbetsuppgifter, där den saknar såväl kompetens som demokratisk legitimitet.

I samband med sin utlåning ställer IMF långtgående krav på den ekonomiska politikens utformning. Kraven kör över demokratiska beslutsprocesser i låntagarländerna samtidigt som utvärderingar visar att kraven inte lett till önskvärda resultat, t.ex. minskning av fattigdomen.

IMF:s lånearrangemang, NAB, ligger enligt Miljöpartiets mening inom ramen för IMF:s ursprungliga mandat. Miljöpartiet stödjer Sveriges engagemang i NAB och anser att arrangemanget skulle kunna vara ett mycket viktigt verktyg för länder som befinner sig i akut ekonomisk kris. Men förtroendet för IMF bland utvecklingsländerna är mycket lågt, och ett antal länder i Latinamerika, Asien och Östeuropa har nyligen sagt upp sina avtal med IMF för att i stället ingå nya former av ekonomiska samarbeten. För att NAB ska fungera krävs enligt Miljöpartiets uppfattning att förtroendet för IMF i låg- och medelinkomstländerna återupprättas genom bl.a. en förändring av de krav som IMF ställer på låntagarländerna samt genom en omfattande demokratisering av IMF:s styrelse, där utvecklingsländerna ges ett betydligt större inflytande.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2007/08:RB3 Förlängning av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens (IMF) Nya lånearrangemang (NAB):

Riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del biträder det inom Internationella valutafonden (IMF) fattade principbeslutet om en förlängning av IMF:s nya lånearrangemang, NAB, med fem år fr.o.m. den 17 november 2008.

Följdmotionen

2007/08:Fi7 av Ulla Andersson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för Riksbanken som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige kontinuerligt ska sänka sitt låneåtagande inom ramen för NAB så länge IMF fortsätter att ställa krav på privatiseringar och avregleringar.